

s ktorým sa nám chce žiť a s ktorým sa nám žije lepšie. Ten partner je dôležitý pre náš život a nie trebárs pre život našich detí. A že sa im náš partner nepáči? Ktovie, ako by reagovali oni, keby sme oľfľali my ich partnerov... Právom by povedali, že – mami, ty s ním (s ňou) žiť nebudeš. A to je odpoveď aj na to, keď deti budú tvrdiť, že niekto nie je vhodný pre nás.

Pýtajte sa zásadne len svojho srdca, či vám muž po vašom boku sedí, či vám vyhovuje, či s ním naozaj chcete žiť. Nič ostatné nie je dôležité.

ŽIVOT BEZ MUŽA JE POLOVIČATÝ V AKOMKOL'VEK VEKU.
PARTNERA SI HLADÁME PRE SEBA A NIE PRE INÝCH.

DÔLEŽITÉ JE, ŽE ISKRIČKA MEDZI NAMI NIKDY NEVYHASLA

Eva a Pavel žijú v manželstve 32 rokov. Eva sa venuje poradenskej činnosti, koučingu, pracuje v pedagogicko-poradenskom centre, Pavel podniká. V ich vzťahu je zdanlivo dominantnejšia Eva, hoci Pavel rozhodne nie je pod papučou. Eva je však tá dynamickejšia, ktorá sa s vervou púšťa do nových vecí, Pavel je skôr rozvážnejší, pokojnejší.

V čom ste sa počas manželstva zásadne rozchádzali? Na čo ste mali úplne odlišný názor?

EVA: Určite na výchovu detí. Ja som ten príliš starostlivý typ. Stále som svoje deti pred niečím chránila, veľa vecí som robila za ne, myslela som si zrejme, že ja to viem lepšie. Nechcela som, aby si nejako ublížili, snažila som sa im aj ubrať z povinností. Mám tendenciu robiť to aj teraz, keď sú moje deti dospelé a dcéra je už sama mamou.

PAVEL: Áno, ak som v našom manželstve Eve niečo vyčítal, tak to bolo jej správanie sa k našim deťom. Stále ich chcela mať nejakou pod kontrolou. Keď som ju upozorňoval, že im treba dať viac voľnosti, dopriať im aj negatívne skúsenosti, vôbec sa jej to nepáčilo. Kvôli deťom sme sa teda vedeli parádne „chytiť“. Čím viac deti presadzovali samých seba, svoje názory, svoj pohľad na život, čím viac chceli ukázať samých seba, tým viac ich „opečovávala“.

EVA: Je pravda, že som sa často zabrzdila až vtedy, keď mi Pavel veľmi rázne povedal – tak toto už je príliš! Mala som, pochopiteľne, aj snahu hovoriť im do vzťahov, hodnotiť ich frajerov a frajerky. Priznám sa, bola som veľmi kritická. Jednoducho, vždy som chcela pre svoje deti to najlepšie.

PAVEL: Akurát si myslela, že čo je pre ne najlepšie, vie len ona a nikto iný. Deti sa akosi zabudla na to pýtať... Pamätám sa, ako zvažovala, či je vtedajšia priateľka nášho syna preňho dosť dobrá. Potom sme pred nákupným centrom videli stáť dievča asi v jej veku, s cigaretou v ústach, zmalovanú ako prostitútka, aj tak oblečenú. Vtedy som Eve povedal – pozri, ani nedoceňujeme, aké slušné a šikovné dievča ten náš syn má...

EVA: Odvtedy som sa naučila pozeráť na priateľov našich detí inak.

Darí sa vám dnes nestarať sa do života svojich detí?

EVA: No, ako kedy. Našťastie mám Pavla, ktorý ma vie včas zastaviť a už naňho nie som našťvaná, skôr som mu za to vďačná. A je pravda, že aj sama často vnímam, že tej mojej starostlivosti je priveľa. Vidím to na reakciách mojich detí. Keď sa príliš starám, sú podráždené a nechcú so mnou komunikovať prakticky o ničom dôležitom a keď sa príliš nestarám, moja dcéra napríklad príde za mnou poradiť sa, keď si s niečím

nevie rady, alebo sa len spýta, ako som to robila ja, keď oni boli malí. Možno len preto, aby skonzultovala niečo, čo sa týka jej dcérky...

Aký ste mali vzťah so svokrovcami?

EVA: Pavlov otec zomrel, keď bol Pavel ešte malý. Jeho mama mala podľa mňa patologický vzťah so svojou dcérou. Výrazne ju uprednostňovala, bola na nej doslova závislá, nezdravo ju ochraňovala, držala pri sebe. A mňa neznášala. Keď to medzi mnou a Pavlom neklapalo, mala z toho doslova radosť. Aj keď sa to snažila zakryť nejakými slovami, bolo to evidentné. Chápala som, že ma pred Pavlom ohovára, no nechápala som, prečo ohovára svojho syna predou mnou.

PAVEL: Podľa mňa jednoducho preto, že nás chcela rozoštváť. Vyrastal som v rodine s tromi ženami – babkou, mamou a sestrou a od istého veku som v nej zastával mužskú úlohu. No v istom momente som mal pocit, že v tej rodine už nemôžem dýchať a keď som stretol Evu, zrazu som sa nadýchol. Eva pre mňa znamenala život, aký som potreboval, aký som chcel a odvtedy bola ona pre mňa tá najdôležitejšia a mama sa ocitla na vedľajšej koľaji. Myslím, že práve to sa jej nepáčilo. Že prestala byť v mojom živote jednotka.

Rozprávali ste sa o tom niekedy?

PAVEL: Jasné, snažil som sa to mame vysvetliť, ale nešlo to. Čím viac proti Eve brojila, tým to náš vzťah posilňovalo.

EVA: Odkedy sme si s Pavlom povedali, že jeho mama ohovára jedného pred druhým, sme už boli obozretnejší v tom, čo jej povieme a čo nie. Priznám sa, aj keď mi Pavel hovoril, že si myslí, že jeho mama nás chce rozoštváť, aj keď som mala na to niekoľko dôkazov, nejako v sebe som tomu neverila,

alebo možno len nechcela veriť. Až dva-tri roky pred svojou smrťou mi svokra v návale zlosti vykričala, že ma nikdy nechcela za nevestu, lebo som pre jej syna nikdy nebola dosť dobrá a celých tridsať rokov, čo sme boli spolu, si želala, aby sme sa rozviedli. Bolo mi to veľmi ľúto, lebo ja som k nej žiadnu zášť necítila, starala som sa o ňu, pomohla som jej, ak niečo potrebovala. Nevieam, čo jej na mne tak prekážalo...

Čo by ste svojmu partnerovi netolerovali?

EVA: Neveru a negatívnu závislosť. Alkohol, drogy, gamblerstvo, cigarety...

PAVEL: Rozhodne by som Eve netoleroval iný partnerský vzťah. Nevieam, ako by som reagoval na neveru, lebo som s ňou zatiaľ nebol, a dúfam, že ani nikdy nebudem, konfrontovaný. Rozhodne by to však pre mňa bol signál, že sa niečo stalo, že niečo nie je v poriadku a hľadal by som, čo je za tým, čo sa s tým vôbec dá robiť.

EVA: Ja si myslím, že príčinou nevery je, keď niekomu niečo vo vzťahu chýba a nepovie to svojmu partnerovi. Namiesto toho, aby hľadal v už existujúcom vzťahu, snaží sa nájsť to, čo potrebuje, niekde inde. Myslím si, že veľa manželstiev sa tak rozpadá úplne zbytočne.

PAVEL: Zamýšľam sa nad tým, prečo sú neverní muži. Iste, muži nadväzujú mimopartnerské vzťahy najskôr kvôli sexu, ale potom takéto dobrodružstvo môže prerásť až do vzťahu.

Kedy?

PAVEL: Keď žena prestane byť ženou, ak prestane byť sama sebou a snaží sa byť „správna“ manželka a partnerka, ak sa vzdá svojej ženskosti.

EVA: Dôležité je, aby medzi partnermi nevyhasla tá iskrička, ktorá bola na začiatku. Aj keď sa veľkosť plameňa rokmi mení, tá iskrička by tam mala byť stále. A je tiež dôležité si uvedomiť, že v partnerskom vzťahu to vždy chvíľu ťahá jeden a chvíľu druhý.

Kedy ste mali najväčšiu krízu?

EVA: Vtedy, keď sme sa snažili, aby bol náš vzťah nebesky ružový, bez konfliktov, keď sme sa snažili byť jedno telo, jedna duša. Vtedy sa začali najväčšie problémy. Ani jeden sme sa v tom necítili dobre, lebo sme vlastne popreli samých seba, svoje potreby, snažili sme sa len splniť potreby a želania toho druhého. Najmä tie, ktoré sme si vymysleli a nie tie, ktoré ten druhý vôbec chcel.

Čo vám pomohlo sa z nej dostať?

EVA: Začali sme sa o tom rozprávať. Čo sa nám nepáči, čo nám v našom vzťahu nevyhovuje, ako by sme si ho predstavovali. A začali sme hľadať, ako ďalej. Keď sme zistili, že najlepšie bude, ak nebudeme vždy vo všetkom zajedno, nebudeme mať umelo na všetko rovnaký názor, ale v prirodzenej opozícii muža a ženy, veľmi sa nám uľavilo. A nášmu vzťahu to len a len prospelo.

Pavel, mali ste niekedy pocit, že ste „pod papučou“, že vás Eva ovláda?

PAVEL: Určite áno. Eva je dominantná a dáva to najavo. Ale, ak to niekedy vyzerá tak, že ma Eva prevalcovala, alebo že ju len slepo poslúcham, tak to nie je o tom, čo povedala Eva, ale o tom, ako sa za svoj názor viem postaviť ja. Ak ho neustojím, zúrim a zlostím sa, ale nie na Evu, na seba.

Čo to s vami robí, keď je Pavel našťvaný?

EVA: Ešte nedávno som okolo našťvaného Pavla chodila po špičkách, mala som tendencie chlácholiť ho, upokojovať, snažiť sa to nejako urovnať, prípadne ho prehovárať, aby nebol našťvaný. Chcela som, aby bol v pohode, lebo sa mi jeho našťvanosť vôbec nepáčila. Vždy to malo len nejaký kozmetický efekt, s ktorým nebol nikto spokojný. Tak som sa rozhodla inak – keď je našťvaný, nechám ho tak, aby si tým našťvaním prešiel až do konca. Akurát opatrne kontrolujem, či to jeho našťvanie ešte trvá. Ja rozprávam podstatne viac, tak Pavlovi vždy poviem, keď som našťvaná, alebo smutná. Pavel nerozpráva o tom, čo cíti, čo sa v ňom deje. Je to pre mňa absolútne neprijateľné a Pavel o tom vie.

PAVEL: Áno, viem, ale mám v sebe nejako zakorenené, že prejavovať emócie je prejavom mužskej slabosti. Že si najskôr musím veci vysporiadať sám v sebe a potom oznámiť už len konkrétne závery. Pomaly sa, najmä vďaka Eve, učím na nič nehrať a ukázať, keď som našťvaný, smutný, keď sa skrátka vo mne niečo deje.

EVA: Som presvedčená, že keď ľudia spolu hovoria, môžu predísť mnohým nedorozumeniam a problémom. Vidíte, že vášmu partnerovi niečo je, niečo ho trápi. On však tvrdí, že je všetko v najlepšom poriadku. Čo si potom máte myslieť? Začnete rozmýšľať, čo všetko by za jeho zlou náladou mohlo byť, čo ste vy spravili zle a problém je hneď na svete. A nie malý. Pritom by stačilo tak málo. Rozprávať.

Ako je možné, že stále máte harmonický a láskyplný vzťah?

EVA: Párkrát mi počas manželstva napadlo, že najlepšie pre mňa bude od Pavla odísť, ale keď som sa lepšie pozrela do svojho srdca, hovorilo mi niečo úplne iné. Pre mňa bolo a je

dôležité, že vždy máme chuť s problémami a nezhodami niečo robiť, nie ich riešiť rozchodom. Dnes som presvedčená, že si rozhodne iného partnera hľadať nechcem a nebudem.

PAVEL: Mne sa tiež viac páči hľadať s Evou a nie hľadať inde.

MUDR. LUCIA PACHEROVÁ, PSYCHIATRIČKA:

Eva a Pavel sú jasným príkladom, ako vzťah môže byť živý a zaujímavý aj po tridsiatich rokoch manželstva. Chcela by som zdôrazniť, ako hovorila Eva, že je dôležité, aby medzi partnermi nevyhasla tá iskrička, ktorá bola na začiatku. Ale to nenastane samé od seba. Ako i oheň bez prikladania vyhasne, tak je to i s iskrou vo vzťahu. Je potrebné sa starať, aby nevyhasla. A že si treba uvedomiť, že v partnerskom vzťahu to vždy chvíľu ťahá jeden a chvíľu druhý. A v neposlednom rade je nesmierne dôležité, aby sme samé seba neokresali len na „správnu“ matku a manželku. Byť ženou je oveľa viac. Verte Pavlovým slovám, že ak sa žena vzdá svojej ženskosti, prestane byť pre muža zaujímavá.

JE DÔLEŽITÉ, ABY SME V MANŽELSTVE NEPRESTALI BYŤ ŽENAMI.
VZŤAH MÔŽE BYŤ ZAUJÍMAVÝ AJ PO TRIDSIATICH ROKOCH MANŽELSTVA.